

bulletin

september 2013

3

zaterdag 28 september 2013

Plantage Poëzieprijs Uitreiking

Inhoud van dit bulletin

- 2** Activiteiten Uitreiking Plantage Poëzieprijs
Activiteiten SOOP-lezing Bert Boelaars
Activiteiten SOOP-lezing buurtregisseur
Activiteiten SOOP-lezing Sjoerd Jans
Activiteiten Wandeling door Amsterdam-Noord
Activiteiten Muziek in Eik en Linde: Laura Stavinoha
- 3** Plantagegedicht C. Buddingh
Terugblik Plantage-Weesperbuurfeest
Observaties uit de buurt Plantage-zwem
Ook in de buurt Buren helpen buren
Ook in de buurt Translumen - Lichtkunst in de Trans-
vaal
- 4** Bekende buurtgenoten Daniël de Lange (1e deel van
een nieuwe serie)

In de Tangosalon Tango Argentin- tino

Plantage Muidergracht 155

Aanvang 15.00 uur

Toegang gratis, introducées welkom

Naar deze 22ste editie van de door de Vereniging Vrienden van de Plantage uitgeschreven poëziewedstrijd - dit jaar met het thema Uitvaart - werden 292 gedichten ingestuurd. De juryleden zijn: Adeline van Lier (van, onder meer, 'De Nacht van het Goede Leven', elke zondag/maandagnacht op Radio 1), F. Starik, oud-stadsdichter, oud-winnaar van de Plantage Poëzieprijs en onder andere bekend van 'de eenzame uitvaart' en Ko van Geemert (voorzitter).

De winnaar ontvangt, als altijd, een kunstwerk van 'een door onze buurt geïnspireerd kunstenaar', deze keer van Marianne van Berlo.

Voor het programma, zie volgende pagina.

cultuurvrienden vereniging vrienden van de plantage

Redactie Ko van Geemert, Fred IJsebrands, Ineke Vlug, Ester Wouthuysen

Uitgave Vereniging Vrienden van de Plantage, Plantage Middenlaan 18, 1018 DD Amsterdam, www.vriendenvandeplantage.nl, info@vriendenvandeplantage.nl

Verschijnt 4x per jaar. **Bestuur** Leon Deben (voorzitter), Paul Verberne (secretaris), Fred IJsebrands (penningmeester), Ko van Geemert, Michaela Hanssen, Ineke Vlug en Ester Wouthuysen. **Nieuwe leden** aanmelden via onze website.

Contributie particulieren €16, huisgenoten €7, instellingen/bedrijven €35 per jaar. Betalingen INGbank 4431490 t.n.v. Vereniging Vrienden van de Plantage, Amsterdam.

Programma Uitreiking Plantage Poëzieprijs

- Welkomstwoord Ko van Geemert (Vereniging Vrienden van de Plantage).
- Adeline van Lier leest voor uit door haar verkozen poëzie m.b.t. het thema Uitvaart
- De drie genomineerden lezen hun inzending voor, in alfabetische volgorde:
 - . Niels Blomberg ('November Rain' en 'Testament')
 - . Cees van Ede ('Harde troost' en 'Zorgvlied')
 - . Koen Zonneveld ('Nooit meer slapen')
- F. Starik leest voor uit eigen werk.
- Prijsuitreiking.
- Tot slot leest de winnaar zijn winnende gedicht voor.

ACTIVITEITEN 26 SEPTEMBER

SOOP-lezing: Bert Boelaars

Nieuwe Kerkstraat 124, 16.30 uur, na afloop buurtborrel Toegang gratis

Dit jaar is het 90 jaar geleden dat Gerard Reve in Amsterdam ter wereld kwam. Ruim de helft van zijn leven heeft hij gewoond en gewerkt in deze 'gedoemde stad', zoals de schrijver zijn geboorteplaats later zou noemen.

Van 1968 tot 1970 vormde een eenvoudige etage in onze buurt zijn laatste stek in de hoofdstad: Plantage Kerklaan 43, drie hoog, schuin tegenover de ingang van Artis. Journalist Bert Boelaars ontmoette de schrijver toen die begin jaren '70 in Weert woonde. Over deze periode publiceerde hij in 2002 het boek *Koninklijke Jaren. De Weerter periode van Gerard Reve*. Vanmiddag deelt onze buurtgenoot Boelaars zijn herinneringen met ons aan de in 2006 overleden auteur.

ACTIVITEITEN 31 OKTOBER

SOOP-lezing: Buurtregisseur

Nieuwe Kerkstraat 124, 16.30 uur, na afloop buurtborrel Toegang gratis

Vandaag zal - onder voorbehoud - buurtregisseur Jan Sluijter (Plantagebuurt) of Fred Sterk, buurtregisseur van Weesper Amstelbuurt, iets vertellen over zijn dagelijks werk als de buurtregisseur en over de veiligheid in onze buurt.

ACTIVITEITEN 28 NOVEMBER

SOOP-lezing: Sjoerd Jans

Nieuwe Kerkstraat 124, 16.30 uur, na afloop buurtborrel Toegang gratis

Sjoerd Jans, directeur van CREA (Cultureel Studenten Centrum) zal vertellen over de geschiedenis van CREA en het reilen en zeilen van deze instelling, die sinds 2011 is gevestigd in de voormalige Diamantslijperij-maatschappij aan de Nieuwe Achtergracht.

ACTIVITEITEN 12 OKTOBER

Wandeling door Amsterdam-Noord

Verzamelen 15.00 uur bij halte bus 33, Prins Hendrikkade

Op zaterdag 12 oktober verkennen we Amsterdam-Noord, onder leiding van stadssocioloog Léon Deben, tevens voorzitter van onze vereniging. Voor velen is Noord het stiefkind van Amsterdam en houdt de stad op bij het IJ. Zoals Jan Donkers' titel van zijn boek luidt: *Zo dichtbij en toch zo ver weg*.

Dapper nemen we GVB bus 33 en beginnen de wandeling in het winkelcentrum Boven 't IJ. We gaan terug via de pont aan het IJplein/Pontplein en lopen dan via OBA, NEMO en Arcam naar ons eindpunt Café Eik en Linde.

S.v.p. aanmelden vóór 10 oktober 2014 bij Léon Deben, deben@chello.nl. Maximaal aantal deelnemers: 25.

ACTIVITEITEN 3 NOVEMBER

Muziek in Eik en Linde: Laura Stavinoha, zang

Café Eik en Linde, Plantage Middenlaan 22, 15.00 uur Toegang € 5. Gratis voor Vrienden van de Plantage

Deze middag treedt voor ons op de veelzijdige sopraan en singer-songwriter Laura Stavinoha. Zij debuteerde op haar negende als pianotalent in de kleine zaal van het Concertgebouw en schreef als tiener haar eerste liedjes. Sinds 2008 maakt ze performances met klassieke muziek, waarvan *De Drijvende Diva*

wel heel spectaculair is. Uittorend boven een enorme jurk, gemaakt van paraplu's die op het water drijven, zingt ze opera-aria's. Deze act was al te zien op vele festivals. Sinds een paar jaar schrijft Laura weer zelf muziek. Haar stijl is indie-pop, geïnspireerd door soul uit de jaren '70 (Minnie Riperton), elektronische muziek uit Engeland (4hero, Zero 7), maar ook door klassieke muziek. Zo deinst ze er niet voor terug stampende house op hippe podia als Paradiso en The Sugar Factory te onderbreken voor een stukje Mozart. Dit deed ze ook op festivals als Mysteryland en Free Your Mind. Laura Stavinoha heeft met haar lenige, heldere sopraanstem een heel eigen geluid en stelt klassieke zangtechniek in dienst van het expressieve van popmuziek. Zo verenigt ze in haar zangstijl het beste van twee werelden! De Roemeense saxofonist/klarinettist/fluitist Catalin Milea zal haar begeleiden (www.catalinmilea.com). Houdt voor het programma onze website en uw e-mail in de gaten. Zie ook www.laurastavinoha.nl

Plantagegedicht

Aardrijkskunde

*'k Was al heel jong verzot op aardrijkskunde.
Ik vond niets mooier dan wanneer we op school
een kaartje moesten tekenen en inkleuren:
blauw voor het water, groen voor het laagveen.*

*En later kreeg je zelf je eigen atlas.
Nooit heb 'k een boek met zoveel zorg gekaft.
Ik kon er uren over zitten dromen,
tot 't klokje van gehoorzaamheid weer sloeg.*

*Heel de aarde leek één fonkelend wonderrijk:
Tibet. De Andes. Het Zuidpoolgebied.
Tasmanië. Vuurland. Afrika vooral.*

*Onmetelijk. Oneindig. Iedere naam
was pure poëzie. Wat ben ik blij
dat er toen nog geen televisie was.*

C. Buddingh' (1918-1985)

TERUGBLIK 30 JUNI

Plantage-Weesperbuurtfeest

Ons jaarlijkse buurtfeest in het Wertheimpark was ook dit jaar weer prachtig en, volgens de talrijke bezoekers, heel geslaagd. Het feestcomité, bestaande uit vertegenwoordigers van het Huis van de Buurt Oostelijke Binnenstad, de Plantage Weesperbuurtvereniging en de Vrienden van de Plantage, was het weer gelukt alle noodzakelijke ingrediënten bij elkaar te brengen voor een spetterend feest op de eerste mooie dag van juni van dit jaar.

De bedoeling van het feest is een laagdrempelige presentatie van de maatschappelijke instellingen van de Plantagebuurt, waarbij de bewoners van de Plantage Weesperbuurt kennis kunnen maken met het werk en de medewerkers van die clubs, en met medebewoners.

De ambiance werd heel plezierig gemaakt door allerlei kunstenaars, die er erg veel zin in hadden om de buurtbewoners te vermaken.

Op het muziekprogramma stond, uiteraard, het kinderka-merorkest KABAM, naast de bekende Roemeense cymbalomvirtuoso Vasile Nedeia, ondersteund door een muzikale vriendengroep. De alles spelende swingende band Del Norte, bekend van radio en TV, had in een mum de dansvloer vol, terwijl buurtgenote Chagall ze juist weer muisstil en sprakeloos maakte. En dat alles gepresenteerd door de geestige, op dreef zijnde "nachtzusters" (van het gelijknamige VPRO-programma).

Zorita, dat het publiek ook vorig jaar verpletterde, zorgde voor een zinderende finale! Maar er was meer cultuur, naast

de muziek, in de vorm van de aanstekelijke "Peepbox Stories" van Zina Kisch en Tor, het mooie en kleinste museum van de wereld van de Stichting Creator.

OBSERVATIES UIT DE BUURT

Plantage-zwem

Door Joke van der Wey

De zebra's en de gazellen keken ervan op: in deze warme zomer werd het water langs Artis veel drukker gebruikt dan normaal het geval is. En ook heel anders: naast futen en eenden gleden ook menselijke wezens door het water. Veel jonkies, maar ook best veel grotere exemplaren. Mannetjes en vrouwtjes, alles door elkaar. Ze daalden af langs de stenen trapjes bij de Overhaalsgang of sprongen verderop vanaf de houten aanlegsteigers zomaar het water in. En daarna gingen ze in de zon zitten, als stokstaartjes. Is het Plantagewater dan niet vies? Blijkbaar valt dat heel erg mee. Niemand heeft er iets van opgelopen, denken de zebra's. Ze missen het wel, want het was een plezierig schouwspel. Nu zwemmen er alleen nog maar eenden en futen en het duurt een hele tijd voor er weer eens iemand in een vrolijk badpak van een vlinder springt.

OOK IN DE BUURT

Buren helpen buren

De wereld om ons heen verandert als we ouder worden. Vrienden overlijden en familieleden wonen vaak veraf. Nabuurschap en de burenhulp zijn niet langer vanzelfsprekend. En als dan de overheid ook nog sterk op de zorg bezuinigt, wordt het tijd de touwtjes in eigen hand te nemen. Stadsdorp Centrum Oost maakt modern nabuurschap weer mogelijk. Daarbij gaat het bij het moderne nabuurschap in eerste instantie om de alledaagse zaken zoals wie kan voor mijn kat of hond zorgen als ik naar het ziekenhuis moet? Wie brengt of haalt me, wie adviseert me bij problemen met het internet, enz? Vanaf september 2013 is er een internet-site met nieuws en tips over uw buurt. Even kennismaken? www.stadsdorp-centrumoost.nl

OOK IN DE BUURT 31 OKTOBER T/M 3 NOVEMBER

Translumen-Lichtkunst in de Transvaal

18.00 uur tot middernacht

Gedurende vijf dagen, of liever avonden, verandert de Transvaalbuurt in een openlichtkunstmuseum, verspreid over 25 locaties. Ramen van woonhuizen zijn 'vitrines' met daarin objecten uit de jaren '70 en '80. Met ook nog acht monumentale installaties van hedendaagse kunstenaars, een lichtsculptuur door kinderen uit de buurt en een gloednieuwe, permanente lichtinstallatie in een fietstunnel. Plattegrond verkrijgbaar bij het infocentrum: Pretoriusstraat 69. Zie ook: www.museumzondermuren.com | Facebook Museum zonder Muren www.polderlicht.com

Daniël de Lange

Door Jacques Kleverlaan (m.m.v. Ineke Vlug)

Een bekend voormalig bewoner van onze Plantagebuurt is de bevolgen musicus, dirigent en ijveraar voor beter muziekonderwijs, Daniël de Lange (1841-1918). Hij kreeg zijn eerste muzikale onderricht in Rotterdam van zijn vader die organist was. Op zijn 24e vertrok hij naar Parijs, waar hij moeizaam werk vond als kerkorganist en koordirigent, maar waar hij wel waardevolle contacten legde met musici en componisten.

In augustus 1869 trouwde hij in Rotterdam met Lide van Oordt, en kort daarop betrokken zij een huurappartement in Parijs. Hun perspectieven op een toekomstig bestaan in de lichtstad verdwenen door het uitbreken van de Frans-Duitse oorlog op 19 juli 1870. In mei 1871 vestigde het echtpaar zich met hun bijna éénjarig zoontje aan de Plantage Muidergracht 87¹, bij de Prinsengracht. Acht jaar later verhuisde het gezin, inmiddels bestaande uit twee zonen en drie dochters, naar de nieuw opgeleverde benedenwoning Plantage Muidergracht 81.² Op dit adres bleven ze tot in de zomer 1908 wonen.

Met Frans Coenen, Johannes Messchaert en Julius Röntgen richtte Daniël de Lange het Conservatorium op, dat in 1884 aan de Nieuwe Achtergracht 24 de deuren opende. Frans Coenen was de eerste directeur. In juni 1895 volgde De Lange hem op, en bleef in die functie tot najaar 1912. Daarnaast was hij ook Algemeen Secretaris van de Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst (MtBdT), muziekverslaggever voor het *Nieuws van den Dag* en dirigent van de Afdelingszangvereniging Leiden van de MtBdT. Deze drie functies zou hij meer dan dertig jaar vervullen. In de jaren zeventig kreeg hij als dirigent in Amsterdam ook de leiding over het Amstels Mannenkoor, het Evangelisch-Lutherse Zangkoor, het Remonstrantse Zangkoor en Studenten-Muziekgezelschap J.Pz. Sweelinck.

De Lange had grote waardering voor de werken van Bach, en zette zich in voor uitvoering van de muziek van Berlioz en Brahms die hij beiden persoonlijk kende. Hij componeerde zélf ook voor orkest en maakte cantates voor diverse gelegenheden. Zo werd in oktober 1877 in gebouw Plancius zijn Openingscantate ten gehore gebracht t.g.v. de oprichting van de Universiteit van Amsterdam. Willem Stumpff dirigeerde toen het Parkorkest. In mei 1880 dirigeerde hij het zangkoor bij de door hem gecomponeerde Godsdienstige Cantate t.g.v. de ingebruikname van het gebouw van de Vrije Gemeente, het huidige Paradiso. Ook de muziek van de cantate bij de opening van het Rijksmuseum op 13 juli 1885 was van zijn hand. En natuurlijk nodigde het bestuur van Artis zijn illustere buurtgenoot uit om voor het 50-jarig bestaan van de dierentuin een Feestcantate te componeren.

1. Eertijds nr. V 207d, vanaf 1875 gewijzigd in nr. 34. In 1911 kregen de huizen hier de huidige oneven nummering.

2. Van 1875 tot 1911 was dit nr. 32.

Steeds meer ontpopte De Lange zich als pionier van het a capella uitvoeren van de vocale werken van oud-Nederlandse componisten uit de 15e tot en met de 17e eeuw, zoals de toondichters Orlando di Lasso, Josquin des Prés, Guillaume Dufay, Jacob Obrecht en Jan Pieterszn Sweelinck. Geleidelijk breidde zijn werkterrein zich uit buiten onze landsgrenzen. In 1885 behaalde hij met een gezelschap van acht professioneel geschoolde zangers en zangeressen grote successen met drie optredens in de Londense Royal Albert Hall. Zeven jaar later volgde met een groter koor een reeks concerten met gewijde muziek in Nederland en Duitsland, in de vroege zomer van 1892 culminerend in enkele a capella concerten tijdens de Internationale Ausstellung für Musik und Theaterwesen in Wenen. Het succes van de in de Duitstalige pers inmiddels als 'Amsterdamer A Capella-Chor' aangeduide en bejubelde zanggroep werd ook breed uitgemeten in de Nederlandse dagbladen.

In september van dat jaar kwam de groep opnieuw bijeen voor concerten in Leipzig (Gewandhaus) en Berlijn (Philharmonie), nu ook met een wereldse thematiek. Voor het openingsconcert eind september in het Amsterdamse Concertgebouw was de belangstelling zó groot dat er 500 stoelen extra moesten worden bijgezet. De avond kreeg het karakter van een huldiging door collega's en leerlingen van het Conservatorium. Na Amsterdam volgden nog vele concerten. Voor Daniël de Lange die dan net was benoemd tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw was het optreden in Parijs op 26 februari 1893 in het Théâtre du Châtelet een afsluitend hoogtepunt van zijn Parijse periode en ook voor hem persoonlijk.

Over de contacten met Johannes Brahms en diens mogelijke overnachting in januari 1876 op de Plantage Muidergracht wellicht een andere keer!

Daniël de Lange, ca. 1874/'75, Stichting De Lange, Rotterdam. De fotograaf J.P. Oppers, Kalverstraat E 55 (nu 103), was een bekende van De Lange.